ИНТЕРНИ АКТ

СТРУЧНО УПУТСТВО ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ И РЕАЛИЗАЦИЈУ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ У ШКОЛСКОЈ 2020/2021. ГОДИНИ

САДРЖАЈ

1. ПРЕДМЕТ И ПРИМЕНА СТРУЧНОГ УПУТСТВА 3
2. ПРАВНИ ОКВИР 3
3. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ 3
3.1. Искуство Републике Србије у остваривању наставе на даљину 3
3.2. Искуства других земаља приликом поновног отварања школа 4
4. ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД У ШКОЛСКОЈ 2020/2021. ГОДИНИ 5
4.1. Посебан програм основног образовања и васпитања 5
4.2. Настава на даљину у школи 6
4.2.1. Организација наставе на даљину на нивоу Републике Србије 7
4.2.2. Организација наставе путем Јавног медијског сервиса Србије 7
4.3. Образовно-васпитни рад у школи кроз непосредни рад и наставом на даљину 9
4.3.1. Модели образовно-васпитног рада 9
4.4. Целодневна настава и продужени боравак 13
4.5. Образовно-васпитни рад за ученике на дужем кућном и болничком лечењу 14
4.6. Организација исхране ученика 14
5. УПУТСТВА 15
5.1. Упутство за директора 15
5.2. Упутство за наставника и одељењског старешину 16
5.3. Примена мера заштите здравља ученика и запослених у току образовно-васпитног рада школе 17

1. ПРЕДМЕТ И ПРИМЕНА СТРУЧНОГ УПУТСТВА

Стручним упутством о организацији и реализацији образовно-васпитног рада у основној школи у школској 2020/2021. години **ближе се уређују начин планирања, организовања и остваривања образовно-васпитног рада основне школе и то непосредног образовно-васпитног рада и образовно-васпитног рада путем наставе на даљину, као и модели образовно-васпитног рада** који ће се примењивати у школској 2020/2021. години у зависности од актуелне епидемиолошке ситуације, као и актуелних препорука и мера надлежних институција и органа, ради обезбеђивања заштите здравља ученика и запослених, спречавања ширења инфекције и заразних болести, као и остваривања права ученика на образовање.

Уколико актуелна епидемиолошка ситуација буде окончана, препоруке и мере надлежних институција и органа усмерене за заштиту здравља становништва и спречавање ширења инфекције заразних болести буду стављене ван снаге и не постоји опасност за здравље ученика и запослених, односно уколико се за то стекну у потпуности безбедни услови, школе ће остваривати редовни непосредан образовно-васпитни рад.

Уколико актуелна епидемиолошка ситуација буде таква да постоји опасност по здравље ученика и запослених и на снази су одговарајуће препоруке и мере надлежних институција и органа усмерене за заштиту здравља становништва и спречавање ширења инфекције школе ће организовати образовно-васпитни рад, у складу са овим стручним упутством.

Упутство је намењено основним школама, ученицима, родитељима, односно другим законским заступницима ученика (у даљем тексту: родитељи), просветним саветницима и осталим запосленим у Министарству.

2. ПРАВНИ ОКВИР

Стручним упутством ближе се уређују начин планирања, организовања и остваривања образовно-васпитног рада основне школе у складу са Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 -др. закон, 10/19 и 6/20) и Законом о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 101/17, 27/18-др. закон и 10/19) и у складу са прописима којима се уређује план и програм наставе и учења, односно наставни план и програм у основном образовању и васпитању.

3. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

3.1. Искуство Републике Србије у остваривању наставе на даљину

У школској 2019/2020. години у циљу правилног и уједначеног поступања основних школа у спровођењу Одлуке Владе Републике Србије о обустави извођења наставе у високошколским установама, средњим и основним школама и редовног рада установа предшколског васпитања и образовања ("Службени гласник РС", број 30/20), у складу са Одлуком о проглашењу ванредног стања ("Службени гласник РС", број 29/20)

и Уредбом о мерама за време ванредног стања ("Службени гласник РС", број 31/20), Министарство просвете, науке и технолошког развоја, као надлежно министарство за образовање и васпитање (у даљем тексту: Министарство), организовало је учење путем наставе на даљину и на тај начин обезбедило континуитет у образовању ученика и раду образовно-васпитних установа.

Настава на даљину организована је до краја наставне 2019/2020. године, с тим да су се часови у периоду од 17.03.2020. године до 15.06.2020. године емитовали на каналима Јавног медијског сервиса – РТС канал 2, РТС канал 3 и РТС Планети.

Путем телевизијских канала и мултимедијских интернет платформи, емитовани су часови наставе за ученике основних и средњих школа, укључујући и часове припремне наставе за завршни испит, као и часове посвећене анализи задатака у оквиру самопроцене знања и пробног завршног испита.

Часови су емитовани према унапред утврђеном распореду за први и други циклус и сваки час трајао је од 25 до 30 минута.

План наставних садржаја који су били предвиђени за снимање, у складу са програмима наставе и учења одређеног предмета, односно разреда припремао је Завод за унапређивање образовања и васпитања, као институција надлежна за припрему планова и програма наставе и учења.

Посебна пажња посвећена је осигурању квалитета, припреми часа у складу са програмом наставе и учења одређеног предмета, односно у складу са дидактичко-методичким упутством, као саставним делом прописаног програма.

Истовремено, у складу са достављеним упутствима, школе су организовале образовно-васпитни рад путем наставе на даљину за своје ученике у складу са упутствима Министарства.

Нови начини реализације наставе на даљину осмишљени су у складу са могућностима система и кратким роковима.

Успостављањем националне платформе за онлајн учење на адреси *mojaskola.gov.rs* која подржава наставу емитовану на РТС-у уведена је интерактивност у виду тестова, а ова платформа допринела је изградњи саморегулације у учењу код ученика.

У сарадњи са Канцеларијом за информационе технологије и електронску управу Владе Републике Србије (у даљем тексту Канцеларија) успостављено је веб-место *rasporednastave.gov.rs* на којем су доступни распореди РТС часова, линк ка платформи Моја школа *mojaskola.gov.rs*, препоруке за успостављање онлајн комуникације између наставника и ученика (софтверска решења и упутства).

3.2. Искуства других земаља приликом поновног отварања школа

На основу анализе искустава других земаља, које су у претходном периоду, приступиле поновном отварању школа, Министарство је дошло до налаза да не постоји научни консензус, на основу стручне литературе, о утицају затварања и поновног отварања школе на преношење SARS-COV-2 у заједници. Чињеница је да у већини земаља постоји велика забринутост ученика и родитеља због индиректног утицаја затварања школа.

Већина примењених модела поновног отварања школа укључивала је смањење величине одељења (подела у групе), повећање физичке удаљености између ученика и ограничавање интеракције између група како би се умањио потенцијал за пренос вируса у школама.

Оне земље које су поново отвориле школе увеле су одређену временску динамику реализације непосредне наставе (алтернативни распореди) у погледу времена почетака и завршетака наставе, као и времена за одморе и чишћење учионица и других просторија школе. Такође, велики број земаља користио је и комбиноване моделе, похађање наставе у различитим сменама (преподне, поподне) или похађање наставе алтернативним данима или недељама, док је мањи број земаља одржавао релативно уобичајене школске распореде.

Многе од њих поново су отвориле школе само за млађе или старије ученике, како би расположив простор учинили безбедним за мањи број ученика. Неке земље поново су отвориле школе само за ученике млађих разреда, а након одређеног периода и за ученике старијих разреда. У ретким случајевима било је и земаља код којих су се сви ученици истовремено одмах вратили у школе.

У великом броју земаља донета је одлука да ученици и/или запослени носе заштитне маске у школама, уз различито дефинисање доње старосне границе. Такође, имамо и земље које нису имале прописану обавезност ношења маски као део свог модела поновног отварања школа. У мањем броју земаља вршено је и мерење темепретуре на улазу у школу. У свим земљама се инсистирало на организованом додатном прању руку након одређених активности. Систематско тестирање на вирус SARS-COV-2 или антитела у школама вршило се у малом обиму и овај приступ се тренутно не примењује широко.

4. ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД У ШКОЛСКОЈ 2020/2021. ГОДИНИ

4.1. Посебан програм основног образовања и васпитања

Посебан програм основног образовања и васпитања припрема Завод за унапређивање образовања и васпитања, на основу иницијативе Министарства, а у складу Законом.

Посебан програм примењују све основне школе на територији Републике Србије у школској 2020/2021. години.

Посебан програм садржи:

- дужину трајања часа;
- препоруке за организацију наставе;
- неопходне садржаје у складу са планом наставе и учења, који обезбеђују остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа;
- дидактичко-методичко упутство за остваривање програмских садржаја;
- период остваривања прописаних програмских садржаја.

У складу са Законом, а на основу Посебног програма час траје 30 минута.

Образовно-васпитни рад у школској 2020/2021. години планира се кроз организацију:

- **Наставе на даљину у школи**
- **Образовно-васпитног рада у школи кроз непосредни рад и наставом на даљину**

4.2. Настава на даљину у школи

Настава на даљину је посебан облик образовно-васпитног рада којим ученици стичу основно образовање и васпитање на начин који обезбеђује остваривање прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа, тако што се један део прописаног плана и програма наставе и учења остварује путем наставе коју установа основног образовања и васпитања организује користећи савремене информационо-комуникационе технологије за учење, и то, пре свега, у ситуацијама у којима ученик није у могућности да похађа редовну наставу, непосредно у простору школе.

Настава на даљину може се примењивати и у случају када одређен број ученика школе из разлога који се тичу безбедности и здравља није у прилици да присуствује редовној настави у школи.

Настава на даљину организује се за ученике школе и обухвата наставу и друге облике образовно-васпитног рада (индивидуално, у групи или одељењу).

Настава на даљину реализује се на основу Посебног програма основног образовања и васпитања.

Основна школа користи само један систем за управљање учењем[1] по циклусу, уважавајући узраст ученика.

---

[1] Смернице за избор система за управљање учењем:

- приступ садржајима и активностима могућ је у било које време, у зависности од програма и темпа рада корисника (24 часа током 7 дана у недељи);
- затворено је образовно решење (не постоји могућност приступа неовлашћеним лицима);
- доступан је путем интернета, посредством различитих врста дигиталних уређаја (рачунар, лаптоп, таблет, мобилни телефон) без обзира на инсталирану верзију оперативног система (Windows/Android/iOS/MacOS);
- локализован је на српски језик и/или на језике националних мањина;
- омогућава креирање дигиталних садржаја који садрже текст, слике, звук, видео-записе и линкове ка провереним веб сајтовима на које наставник упућује ученике;
- омогућава учитавање и преузимање основних датотека (текстуални документ, табеларни прорачун, мултимедијална презентација);
- поседује уграђене функционалности које омогућавају комуникацију на релацији наставник-ученик и ученик-други ученици;
- омогућава интеграцију конференцијских алата (дељење видео-записа, звука, екрана) са могућношћу снимања онлине предавања/садржаја и видео-записа који могу бити доступни свим ученицима на захтев (VoD – Video on Demand);
- омогућава наставницима да креирају квизове/тестове или упитнике за процену знања ученика;
- поседује могућност складиштења наставних материјала и ученичких радова;
- поседује могућност интеграције других веб-решења;

Приликом одабира платформе за учење потребно је водити рачуна о каракеристикама платформе, у погледу доступности, односно времена коришћења, језика, оперативног система, употребе алата, простора за складиштење података и друго.

Систем за управљање учењем јесте специјализовани софтвер који се користи за планирање и реализацију наставног процеса у онлајн окружењу, у коме је обезбеђена интеракција свих актера, као и услови за процену ученичких постигнућа.

Процес планирања наставе у оквиру система за управљање учењем, између осталог подразумева креирање дигиталних наставних садржаја, додавање отворених образовних ресурса, осмишљавање активности учења (задаци, радионице, форуми) које предвиђају пружање повратне информације и подстицање вршњачког учења. Ови специјализовани софтвери могу да обезбеде формативну и сумативну процену ученичких постигнућа уколико су епидемиолошке мере такве да се директна настава не препоручује ни у најмањим групама.

4.2.1. Организација наставе на даљину на нивоу Републике Србије

Министарство образовно-васпитни рад путем наставе на даљину (у даљем тексту: наставу на даљину) организује у сарадњи са Заводом за унапређивање образовања и васпитања емитовањем часова наставе, које припремају и реализују наставници запослени у школама на територији Републике Србије, на предлог школских управа Министарства, стручних друштава и заједница школа, као и самих школа и Завода.

Снимљени часови чине базу примера добре праксе (у даљем тексту: База часова), која је доступна на РТС Планети и званичној интернет страници Завода и Министарства.

Снимљени часови из Базе часова емитују се путем Јавног медијског сервиса Србије, према утврђеном распореду часова, чиме су доступни свим ученицима на територији Републике Србије и школе могу да их користе у случају ванредног стања или других ванредних ситуација и околности, у складу планом активности школе, као и у редовним околностима, према процени наставника и школе.

У оквиру националне платформе за онлајн учење, односно система за управљање учењем Мудл (енгл. *Moodle*) који је назван *Моја школа,* на адреси *mojaskola.gov.rs* која подржава наставу емитовану на РТС-у ученици ће имати могућност праћења и реализације наставе на даљину, као и приступу тестовима. У сарадњи са Канцеларијом на веб-месту *rasporednastave.gov.rs* биће доступни распореди РТС часова, линк ка платформи Моја школа *mojaskola.gov.rs*, као и препоруке за успостављање онлајн комуникације између наставника и ученика (софтверска решења и упутства).

4.2.2. Организација наставе путем Јавног медијског сервиса Србије

Приказивање часова наставе на каналима РТС 2 и РТС 3 биће сваког радног дана у складу са распоредом, према утврђеној сатници приказивања часова (Табела 1). Ученици петог разреда пратиће наставу на каналу РТС 2 са почетком у 8.00 часова и распоредом од три часа дневно. док ће се настава за ученике (VI-VIII разреда) емитовати на каналу РТС 3, са почетком у 8.00 часова.

Настава за ученике првог циклуса основног образовања и васпитања (I-IV разреда) биће емитована на мултимедијској интернет платформи РТС Планета.

Ученици од првог до седмог разреда имаће дневно по три часа, док ће ученици осмог разреда имати четири часа.

Уколико актуелна епидемиолошка ситуација буде утицала на промену организације образовно-васпитног рада у школама, у виду проглашења ванредне ситуације, могућа је и промена сатнице емитовања часова, о чему ће ученици и родитељи, као и школе бити благовремено обавештени (Табела 2).

Табела 1. *Часови наставе на Јавном медијском сервису за ученике другог циклуса*

РАЗРЕД	Сатница приказивања часова	РАЗРЕД	Сатница приказивања часова
Пети разред	08.00 - 08.30	Седми разред	09.45 - 10.15
	08.35 - 09.05		10.20 - 10.50
РТС 2	09.10 - 09.40	РТС 3	10.55 - 11.25
Шести разред	08.00 - 08.30	Осми разред	11.30 - 12.00
	08.35 - 09.05		12.05 - 12.35
РТС 3	09.10 - 09.40	РТС 3	12.40 - 13.10
			13.15 - 13.45

Табела 2. *Часови наставе на Јавном медијском сервису*

РАЗРЕД	Сатница приказивања часова	РАЗРЕД	Сатница приказивања часова
Први разред	08.00 - 08.30	Пети разред РТС 3	13.15 - 13.45
	08.35 - 09.05		13.50 - 14.20
РТС 2	09.10 - 09.40		14.25 - 14.55
Други разред	08.00 - 08.30	Шести разред РТС 3	15.00 - 15.30
	08.35 - 09.05		15.35 -16.05
РТС 3	09.10 - 09.40		16.10 -16.40
Трећи разред	09.45 - 10.15	Седми разред РТС 3	16.45 - 17.15
	10.20 - 10.50		17.20 - 17.50
РТС 3	10.55 - 11.25		17.55 - 18.25
Четврти разред	11.30 - 12.00	Осми разред РТС 3	18.30 - 19.00
	12.05 - 12.35		19.05 - 19.35
РТС 3	12.40 - 13.10		19.40 - 20.10
			20.15 - 20.45

4.3. Образовно-васпитни рад у школи кроз непосредни рад и наставом на даљину

Основна школа на основу Посебног програма доноси оперативни план организације и реализације наставе у складу са својим просторним и техничким могућностима.

Оперативни план организације и реализације наставе садржи:

- план наставе и учења у складу са посебним програмом;
- преглед расположивих ресурса;
- модел остваривања наставе;
- начин остваривања наставе на даљину, који укључује и податке о одабраној платформи за учење;
- распоред часова по данима и разредима;
- начин праћења и вредновања постигнућа ученика;
- начин праћења остваривања плана активности.

Саставни део оперативног плана јесте и начин остваривања наставе на даљину за ученике који не располажу потребним материјалним ресурсима, уколико се, односно у периоду када се остварује настава на даљину, као и начин пружања додатне подршке за ученике којима је то потребно.

Оперативни план организације и реализације наставе саставни је део годишњег плана рада школе и школског програма.

Школа има аутономију да утврди време почетка часова и изврши временску организацију часова на дневном, недељном и месечном нивоу.

Настава у школи организује се на начин који осигурава безбедност и здравље ученика и запослених, у складу са препорукама надлежних органа и институција, у школском простору.

Организовати реализацију наставе на начин да свако одељење (групе) има своју учионицу, односно током малих одмора нема промене учионице/кабинета, осим када је то неопходно због специфичности наставних предмета и коришћења одређене опреме и наставних средстава.

Број ученика који истовремено борави у школи не сме да пређе 50% укупног броја ученика у школи.

Школе ће до 24. августа 2020. године доставити оперативни план организације и реализације наставе надлежној школској управи на сагласност.

4.3.1. Модели образовно-васпитног рада

Први циклус

- за ученике првог циклуса, од I-IV разреда, настава се организује свакодневно у школи кроз непосредан образовно-васпитни рад;

- уколико је број ученика у одељењу већи од 15, одељење се дели у две групе (школа бира најоптималнији критеријум за поделу на групе);
- уколико је број ученика у одељењу 15 и мањи, одељење се не дели на групе, већ се настава реализује за све ученике истовремено у једном термину;
- за свако одељење (групе) одређује се учионица у којој се остварују часови наставе;
- групе долазе у два дефинисана термина (на пример од 8.00 часова и од 10.45);
- препоручује се флексибилан или клизни распоред звоњења, чиме би се постигло и различито време када су ученици на одмору и смањује се истовремени боравак ученика у просторијама предвиђеним за комуникацију (холови, ходници, тоалети и слично);
- ученици једне групе имају до 4 часа дневно;
- часови трају по 30 минута, пауза између смена у којима групе имају часове, у трајању од 20 минута, планирана је за редовно чишћење, проветравање учионица и свих других простора у школи који се користе за наставу и учење;
- сви часови обавезних предмета реализују се непосредно у школи и то у учионици и на отвореном простору (у дворишту), када је год могуће, по утврђеном распореду;
- праћење и вредновање развоја, напредовања, ангажовања и оцењивања ученика обављаће се у току непосредног образовно-васпитног рада, у складу са прописима којима се уређује оцењивање ученика у основном образовању и васпитању;
- изборни програми/предмети и други облици образовно-васпитног рада реализују се или непосредно у школи или путем наставе на даљину у складу са просторним и техничким могућностима школе;
- приликом припремања за непосредну наставу у школи, наставници треба да израђују припреме за наставне јединице у дигиталном облику како би се оне могле користити и у моделу учења на даљину (питања, задаци, материјали за учење и вежбање итд);
- препоручује се школама да стручна већа наставника заједнички припремају и деле наставне садржаје;
- у реализацију појединих часова за ученике првог циклуса образовања укључени су стручни сарадници и предметни наставници уколико постоји потреба (ликовна култура, музичка култура и физичко и здравствено васпитање);

Други циклус

За ученике другог циклуса образовно-васпитни рад организује се кроз **основни** или **кроз комбиновани модел**.

Школа врши усклађивање оперативних планова са Посебним програмом и има аутономију да припреми распоред часова за реализацију непосредног образовно-васпитног рада, руководећи се дневним и недељним бројем часова који су за одговарајуће разреде дати у моделима који следе.

Полази се од предмета који се полажу на завршном испиту, односно прво се разматрају предмети са већим фондом часова, па остали предмети, програми и други облици образовно-васпитног рада.

То конкретно значи да се укупан редовни недељни фонд часова мења тако што се врши прилагођавање укупном недељном фонду часова непосредног образовно-васпитног рада.

Прилагођавање се врши одабиром кључних наставних јединица по предметима и сажимањем преосталих часова наставе за ту недељу.

Основни модел

- за ученике другог циклуса, од V-VIII разреда, у оним школама које имају просторних и кадровских могућности настава се организује свакодневно у школи кроз непосредан образовно-васпитни рад;
- школе које су укључене у обогаћен једносменски рад наставу организују свакодневно у школи кроз непосредан образовно-васпитни рад;
- уколико је број ученика у одељењу већи од 15, одељење се дели у две групе (школа бира најоптималнији критеријум за поделу на групе);
- уколико је број ученика у одељењу 15 и мањи, одељење се не дели на групе, већ се настава реализује за све ученике истовремено у једном термину;
- за свако одељење (групе) одређује се учионица у којој се остварују часови наставе;
- групе долазе у два дефинисана термина у истој или супротној смени у односу на ученике првог циклуса у зависности од расположивих кадровских и просторних ресурса;
- препоручује се флексибилан или клизни распоред звоњења, чиме би се постигло и различито време када су ученици на одмору и смањује се истовремени боравак ученика у просторијама предвиђеним за комуникацију (холови, ходници, тоалети и слично);
- ученици једне групе имају до 5 часова дневно;
- часови трају по 30 минута, пауза између смена у којима групе имају часове, у трајању од 20 минута, планирана је за редовно чишћење, проветравање учионица и свих других простора у школи који се користе за наставу и учење;
- сви часови обавезних предмета реализују се непосредно у школи и то у учионици и на отвореном простору (у дворишту), када је год могуће, по утврђеном распореду;
- праћење и вредновање развоја, напредовања, ангажовања и оцењивања ученика обављаће се у току непосредног образовно-васпитног рада, у складу са прописима којима се уређује оцењивање ученика у основном образовању и васпитању;
- изборни програми/предмети и други облици образовно-васпитног рада реализују се или непосредно у школи или путем наставе на даљину у складу са просторним и техничким могућностима школе;
- приликом припремања за непосредну наставу у школи, наставници треба да израђују припреме за наставне јединице у дигиталном облику како би се оне могле користити и у моделу учења на даљину (питања, задаци, материјали за учење и вежбање итд);
- препоручује се школама да стручна већа наставника заједнички припремају и деле наставне садржаје;

- у реализацију појединих часова, уколико постоји потреба, укључени су и стручни сарадници.

Комбиновани модел

- у школама где не постоје могућности да се организује настава свакодневно за све разреде другог циклуса, настава се реализује по комбинованом моделу;
- ученици другог циклуса, по разредима, имају организовану наставу непосредно у школи или путем наставе на даљину;
- ученици петог и шестог разреда, у складу са организацијом рада школе, у току једне недеље имају непосредан образовно-васпитни рад у школи понедељком, средом и петком, док ученици седмог и осмог разреда имају непосредан образовни рад уторком и четвртком. Наредне недеље разреди се ротирају, тако да седми и осми разред непосредан образовно-васпитни рад имају понедељком, средом и петком, а пети и шести разред уторком и четвртком;
- школа може груписати по два и више разреда и на други начин, у складу са бројем одељења по разреду и расположивим кадровским и просторним ресурсима;
- ученици других разреда у данима када немају непосредан образовно-васпитни рад у школи, имају наставу на даљину где треба тежити да се сви предвиђени наставни садржаји реализују на начин приказан у одељку Настава на даљину у школи;
- ученици када немају непосредан образовно-васпитни рад у школи прате часове наставе који се емитују путем Јавног медијског сервиса Србије;
- у току остваривања непосредног образовно-васпитног рада, уколико је број ученика у одељењу већи од 15, одељење се дели у две групе (школа бира најоптималнији критеријум за поделу на групе);
- уколико је број ученика у одељењу 15 и мањи, одељење се не дели на групе, већ се настава реализује за све ученике истовремено у једном термину;
- за свако одељење (групе) одређује се учионица у којој се остварују часови наставе;
- ученици једне групе имају до 5 часова дневно;
- групе долазе у два дефинисана термина у истој или супротној смени у односу на ученике првог циклуса у зависности од расположивих кадровских и просторних ресурса;
- препоручује се флексибилан или клизни распоред звоњења, чиме би се постигло и различито време када су ученици на одмору и смањује се истовремени боравак ученика у просторијама предвиђеним за комуникацију (холови, ходници, тоалети и слично);
- ученици једне групе имају до 5 часова дневно;
- часови трају по 30 минута, пауза између смена у којима групе имају часове, у трајању од 20 минута, планирана је за редовно чишћење, проветравање учионица и свих других простора у школи који се користе за наставу и учење;
- сви часови обавезних предмета реализују се непосредно у школи и то у учионици и на отвореном простору (у дворишту), када је год могуће, по утврђеном распореду;
- оцењивање ученика у овом моделу наставе се реализује када су ученици у школи уважавајући све принципе оцењивања, а праћење и вредновање развоја,

напредовања и ангажовања ученика обављаће се у току непосредног образовно-васпитног рада и у току остваривања наставе на даљину, у складу са прописима којима се уређује оцењивање ученика у основном образовању и васпитању;
- изборни програми/предмети и други облици образовно-васпитног рада реализују се или непосредно у школи или путем наставе на даљину у складу са просторним и техничким могућностима школе;
- приликом припремања за непосредну наставу у школи, наставници треба да израђују припреме за наставне јединице у дигиталном облику како би се оне могле користити и у моделу учења на даљину (питања, задаци, материјали за учење и вежбање итд);
- препоручује се школама да стручна већа наставника заједнички припремају и деле наставне садржаје;
- у реализацију појединих часова,уколико постоји потреба, укључени су и стручни сарадници.
-

4.4. Целодневна настава и продужени боравак

Рад у целодневној настави и продуженом боравку организује се у складу са потребама ученика и родитеља због обавеза на радном месту и расположивим ресурсима школе.

Целодневна настава

Целодневна настава организује се сходном применом модела за организовање наставе за ученике првог циклуса садржане у овом упутству, у два термина за часове наставе и у једном термину за преостале активности у оквиру целодневне наставе.

Организација рада одељења целодневне наставе:
- за ученике првог циклуса у одељењима целодневне наставе, настава се организује свакодневно у школи кроз непосредан образовно-васпитни рад. Почетак и завршетак рада у целодневној настави утврђује школа, по прибављеном мишљењу родитеља.
- уколико је број ученика у одељењу већи од 15, одељење се дели у две групе (школа бира најоптималнији критеријум за поделу на групе); групе долазе у истом термину, утврђеном за почетак рада целодневне наставе;
- образовно-васпитни рад у одељењу целодневне наставе реализују два наставника, истовремено;
- након реализације часова, према раније дефинисаном распореду, наставници се ротирају;
- сви часови реализују се непосредно у школи и то у учионици и на отвореном простору (у дворишту), када је год могуће.

Продужени боравак

Продужени боравак организује се у мањим групама ученика истог разреда или изузетно више разреда, односно у хомогеним или изузетно хетерогеним групама.

Препоручује се организација часова наставе и активности, односно активности на отвореном простору, када год то услови дозвољавају.

Почетак и завршетак рада у продуженом боравку утврђује школа, по прибављеном мишљењу родитеља.

4.5. Образовно-васпитни рад за ученике на дужем кућном и болничком лечењу

Основна школа може да организује образовно-васпитни рад као посебан облик рада за ученике на дужем кућном и болничком лечењу, уз сагласност Министарства, у складу са законом и Правилником о начину организовања наставе за ученике на дужем кућном и болничком лечењу („Службени гласник РС“, број 66/18).

За ученике који због здравствених проблема или хроничних болести не могу да похађају наставу дуже од три недеље, настава се организује код куће, односно у здравственој установи, док траје лечење, на начин и под условима утврђеним Правилником.

Родитељ ученика који због здравствених проблема или хроничних болести не може да похађа наставу дуже од три недеље, дужан је да о потреби организовања наставе за ученика на кућном лечењу, обавести школу у коју је ученик уписан подношењем захтева, који садржи разлоге због којих је ученику неопходно организовати наставу на кућном лечењу.

Уз наведени захтев, родитељ прилаже медицинску документацију и мишљење интерресорне комисије. Родитељ може доставити захтев и без мишљења интерресорне комисије, уз навођење разлога због којих није било могуће његово прибављање.

Школа надаље поступа по процедури утврђеној Правилником.

4.6. Организација исхране ученика

Школа обезбеђује оброке и ужину за ученике, припремом хране у школи или наручивањем од одговарајућег добављача.

Приликом организовања исхране школа је дужна да примењује све здравствено-хигијенске мере заштите, у току припреме или пријема и сервирања хране, у складу са мерама заштите здравља које ће бити дате у посебном упутству.

Сва лица која учествују у процесу припреме или пријема и сервирања хране дужна су да се придржавају мера заштите.

Неопходно је одржавати највиши ниво хигијене просторија у којима се храна припрема, чува и сервира, као и непосредну претходну дезинфекцију свих просторија које припадају тзв. путу кретања хране.

Препоручује се да сервирање оброка, кад год је то могуће, буде у учионицама. Уколико се за исхрану користи школска трпезарија, потребно је водити рачуна о броју

ученика који истовремено бораве у тој просторији, распореду столова и међусобној удаљености ученика.

Размена хране и прибора међу ученицима није дозвољена, са чиме треба благовремено на одговарајући начин упознати ученике.

Школа може да препоручи родитељима да њихова деца доручкују, односно ручају пре доласка у школу, као и да у школу донесу ужину (у зависности дужине времена проведеног у школи).

5. УПУТСТВА

5.1. Упутство за директора

Директор школе одговоран је за законитост, организацију и квалитет образовно-васпитног рада и свих активности установе, у складу са законом.

- Предузима све потребне мере за благовремену припрему и регуларно спровођење образовно-васпитног рада у складу са законом, подзаконским актима и упутствима Министарства;
- Присуствује свим састанцима са представницима Министарства и учествује у свим активностима (програм обука, вебинари) везаним за припрему почетка нове школске године;
- Директор у сарадњи са Тимом за обезбеђивање квалитета и развој установе, а на основу анализе реализације наставе на даљину у школској 2019/2020. години, израђује оперативни план организације и реализације наставе и руководи Тимом.
- Предлог оперативног плана организације и реализације наставе представља Наставничком већу, ради прибављања сагласности.
- На одговарајући начин упознаје све запослене и родитеље са начином организације образовно-васпитног рада и њиховим улогама (путем већ успостављених канала комуникације).
- Заједно са запосленима у понедељак 31. августа 2020. године у посебним терминима (поподневним часовима) организује пријем ученика и/или родитеља, првог и петог разреда, ради упознавања са одељењским старешинама и начином организације образовно-васпитног рада поштујући све прописане епидемиолошке мере.
- Организује посебан дан на почетку школске године, у циљу упознавања ученика са свим процедурама од значаја за остваривање образовно-васпитног рада и примену мера заштите здравља.
- Директор и стручни сарадници прате наставу и имају приступ виртуелним учионицама, онлајн часовима и другим облицима наставе на даљину.
- Стара се о реализацији оперативног плана, прати остваривање наставе и предузима одговарајуће мере у циљу потпуног обухвата ученика квалитетном наставом у безбедном окружењу.
- Извештава Министарство, односно надлежне школске управе Министарства о реализованим активностима и резултатима образовно-васпитног рада.

- Доноси решења запослених о 40-часовној радној недељи усклађена са планом организације и реализације образовно-васпитног рада.
- Организује са посебном пажњом дежурства у школском објекту током наставног дана (у ходницима, дворишту, на уласку у школу), нарочито у периодима непосредно пре и после наставе, као и у време одмора, што укључује и разраду путања кретања ученика у заједничком простору (на пример. кретање десном страном степеништа и ходника, употреба посебаног улаза за ученике и запослене и посебног излаза у школски објекат и слично).
- Стара се о обезбеђивању услова за реализацију активности и услова за примену мера, као и за примену мера заштите и безбедности здравља ученика и запослених, препоручених од стране надлежних органа и институција.

5.2. Упутство за наставника и одељењског старешину

- Планира, припрема и остварује часове наставе у складу са оперативним планом, односно планом наставе и учења у складу са посебним програмом.
- Настоји да користи активне методе и приступе планирању и остваривању наставе.
- Има аутономију да у оквиру дневног распореда часова предвиђеног за непосредан рад са једном групом, самостално (наставник разредне наставе) или у сарадњи са другим наставницима (наставник предметне наставе) изврши прерасподелу временске динамике у складу са потребама примене интегративног тематског приступа у настави, односно реализације тематског дана.
- У току остваривања наставе на даљину нарочито води рачуна о оптерећености ученика, пажљиво одмеравајући обим и сложеност програмских садржаја и захтева према ученику, поштујући временску динамику предвиђену распоредом часова.
- Прати и вреднује развој, напредовање и ангажовање ученика у току непосредног образовно-васпитног рада и у току остваривања наставе на даљину и оцењује ученике у току непосредног образовно-васпитног рада, у складу са прописима којима се уређује оцењивање ученика у основном образовању и васпитању.
- Личним примером доприноси поштовању препоручених мера од стране надлежних органа и институција у циљу заштите и безбедности здравља.
- Стара се да ученици примењују мере заштите и безбедности здравља, препоручених од стране надлежних органа и институција.
- Сарађује са родитељима и пружа им потребну подршку. Одељењски старешина – благовремено, упозна ученике свога одељења и њихове родитеље са начином реализације образовно-васпитног рада.

5.3. Примена мера заштите здравља ученика и запослених у току образовно-васпитног рада школе

Школа је дужна да прати актуелну епидемиолошку ситуацију и све активности организује на начин који осигурава заштиту здравља ученика и запослених.

У сарадњи представника Института за јавно здравље „Милан Јовановић Батут“ из Београда, представника Светске здравствене организације у Србији, представника Уницефа у Србији и Министарства припремљено је упутство о мерама заштите здравља ученика и запослених које се примењују у школама.

Ово упутство, које ће такође бити достављено школама, садржи конкретне смернице за поступање у погледу ношења заштитних маски, држања физичке дистанце, поступања приликом доласка и одласка ученика и запослених, питања одржавања хигијене у просторијама школе и употребе школске опреме и средстава и друга питања и процедуре од значаја за примену мера за заштиту здравља ученика и запослених.

Осим тога, планирана је реализација припреме запослених у школама, кроз програме обука и вебинаре о примени мера заштите здравља ученика и запослених, а која ће се реализовати до почетка школске године. Припрема укључује и одговарајуће видео материјале, односно туторијале који су намењени и ученицима.

Број: 610-00-00674/2020-07

МИНИСТАР

Младен Шарчевић,
с.р.